POEZIE – KRÁSA V KRÁTKÝCH ŘÁDCÍCH

OPAKUJEME: V následujícím textu jsou skryty pojmy z literární výchovy. Vyhledej je a podtrhej, doplň k definicím:

Dnes ráno si nepřál Oliver školu ani vidět. Večer poslal tajné heslo kamarádovi a teď s ním chce po skypu mluvit. Jeho starší bratr Jindra maže ke svačině chleba s nějakým salámem a nedbá jeho protestů. „Pověs to prozatím na hák, nech to být," radí mu.

	část básně oddělená mezerou		jeden řádek básně
	divadelní hra		dlouhá výpravná báseň
	smyšlené vyprávění o bozích		text zapsaný ve verších
	text zapsaný ve větách a odstavcích		smyšlené vyprávění o nějakém místě

Ivan Olbracht: Ze starých letopisů

Lidstvo se konečně po okrsku zemském rozšířilo tak, že přišlo i do kraje daleko široko se rozkládajícího, kolem dokola obklíčeného horami, jež se táhnou po celém jeho obvodu, takže se na pohled zdá, jako by tu zemi obklopovalo a chránilo jediné souvislé pohoří. A je to věc podivná a možno z ní poznat, jak vysoko ten kraj leží: nevtéká do ní žádná cizí řeka, nýbrž všechny toky, velké i malé, spojivše se v jeden mohutný proud, plynou do moře.

JAROSLAV SEIFERT

PÍSEŇ O RODNÉ ZEMI

Krásná jako kvítka na modranském džbánku
je ta země, která vlastí je ti,
krásná jako kvítka na modranském džbánku,
sladká jako střída dalamánku,
do nějž nůž jsi vnořil k rukojeti.

Stokrát zklamán, rady nevěda si,
znovu vždycky navracíš se domů,
stokrát zklamán, rady nevěda si,
k zemi bohaté a plné krásy,
chudé jako jaro v čerstvém lomu.

Krásná jako kvítka na modranském džbánku,
těžká, těžká jako vlastní vina
– není z těch, na něž se zapomíná.
Naposledy kolem tvého spánku
padne prudce její hořká hlína.

PŘIROVNÁNÍ =

RÝM *je zvuková shoda slov uprostřed nebo na konci řádků. Pokus se doplnit rýmy do následující básně:*

Jaroslav Seifert: **Hora Říp**

V. děl jsem hory plné ledu,
však zp vat o nich _____.

Jiskřil dálky nad _____
jak bleděmodré drahokam

Jímala závrať při pohledu,
Zp vat však o nich _____.

Když ale v dím na obzoru
uprostřed kraje ní kou _____,

na net mráček běloskvoucí
- přestane srdce chvíl tlouci

Oblaka letí v klasech zral ch
a koně dupou po maštal ch.

V panácích jsou už všude snop
a svatý Jiří zvedá _____,

aby je vrazil ve chřtán dračí,
a motýl spěchá po bodláčí;

a jako krůpěj na _____
třp tí se drobná kv ka rmenu

Tu nemohu se v nadívat
a všechno ve mně začne _____

zp vat i plakat. Maminko má,
jak je to he ké u nás _____!

Kterým slovům jsi nerozuměl? S použitím slovníku je vysvětli.

Báseň, která nezachycuje příběh, ale pouze **pocity, dojmy, nálady nebo postoje**, je báseň **lyrická**.
Může být nerýmovaná, nebo se bude rýmovat.

Rozlišujeme rým **pravidelný**:

sdružený

střídavý

obkročný

nepravidelný:

přerývaný

volný